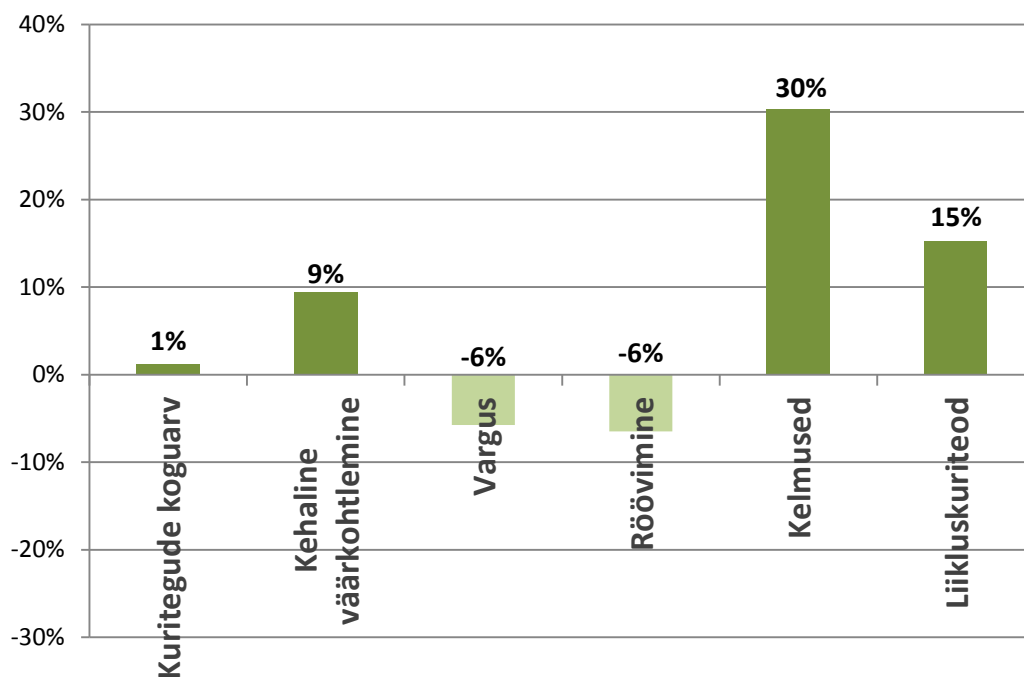

1. Kuritegevuse baromeeter

Kuritegevuse baromeeter esitab kuritegevuse põhinäitajad lihtsal ja arusaadaval kujul. Baromeeter näitab kuritegevuse trendi: kuritegude arvu kasvu või kahanemist näidatakse võrdluses eelmise aasta sama perioodiga. Võrdlusandmed tuuakse registreeritud kuritegude¹ koguarvu ning mitme enamlevinud kuriteoliigi² kohta.

	Jaanuar-veebruar		Muutus	
	2012	2013	N	%
Kuritegude üldarv	6 112	6 183	71	1%
Kehaline väärkohtlemine	788	862	74	9%
Vargus	2 703	2 547	-156	-6%
Röövimine	77	72	-5	-6%
Kelmused	280	365	85	30%
Liikluskuriteod	485	559	74	15%

Lisa: vanglast vabanenute retsidiivsus

¹ Registreeritud kuritegude andmestik moodustub sündmustest, millest on teada antud uurimisasutustele ja prokuratuurile või mis on menetlusasutuste endi poolt avastatud ning mille uurimiseks on alustatud kriminaalmenetlus. Seetõttu on registreeritud kuritegude hulgas ka selliseid sündmusi, mille puhul võib menetluse tulemusena selguda, et tegu ei olnud kuriteoga või ei suudetud kuritegu toime panna isikut tuvastada või tema süüd tõendada.

² Liikluskuritegude puhul kajastuvad kõik karistusseadustiku (KarS) vastava peatüki kuriteod, neist aga valdava enamiku puhul on tegu mootorsõiduki joores juhtimisega; *kelmuste* puhul on arvestatud KarS §-des 209–213 nimetatud kuritegusid.

Registreeritud kuriteod 2009–2013 (jaanuar-veebruar)

Andmed enamlevinud kuriteoliikide kohta (KarS ptk, §)	2009	2010	2011	2012	2013	Muutus 2013 võrreldes 2012
Kuriteod kokku	6996	6540	6040	6112	6183	71
I astme kuriteod	375	303	261	256	279	23
II astme kuriteod	6621	6237	5779	5856	5904	48
Isikuvastased kuriteod	817	794	867	1008	1104	96
Tapmine ja mõrv	11	10	17	12	11	-1
Raske tervisekahjustuse tekitamine	16	9	17	11	21	10
Ähvardamine	52	71	94	133	132	-1
Kehaline väärkohtlemine	667	621	690	788	862	74
Piinamine	6	15	5	4	18	14
Vägistamine	14	23	11	16	18	2
Poliitiliste ja kodanikuõiguste vastased kuriteod	1	8	11	16	18	2
Teise isiku identiteedi ebaseaduslik kasutamine		6	9	16	11	-5
Kuriteod perekonna ja alaealiste vastu	55	62	72	82	66	-16
Rahvatervisevastased kuriteod	166	139	148	108	167	59
Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	13	23	19	9	20	11
Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	133	107	119	84	127	43
Varavastased kuriteod	4232	3970	3368	3369	3210	-159
Vargus	3301	3081	2782	2703	2547	-156
Röövimine	153	100	68	77	72	-5
Omastamine	100	122	111	126	89	-37
Kuritegeliku vara omandamine, hoidmine, turustamine	47	39	42	78	48	-30
Kelmused (§-d 209–213)	495	493	271	280	365	85
Asja omavoliline kasutamine	63	35	32	47	31	-16
Intellektuaalse omandi vastased kuriteod	3	9	4	7	9	2
Avaliku rahu vastased kuriteod	652	505	500	491	501	10
Avaliku korra raske rikkumine	171	122	97	69	76	7
Omavoliline sissetung	374	296	302	296	275	-21
Ametialased kuriteod	28	44	35	28	25	-3
Õigusemõistmisevastased kuriteod	179	112	91	70	70	0
Avaliku usalduse vastased kuriteod	249	243	254	170	250	80
Keskkonnavastased kuriteod	7	3	4	3	1	-2
Majandusalased kuriteod	83	187	155	171	152	-19
Salakaubavedu ning keelatud ja eriluba nõudva kauba salakaubavedu (§-d 391–392)	48	135	76	106	97	-9
Üldohtlikud kuriteod	45	52	43	102	44	-58
Liikluskuriteod	467	409	484	485	559	74
Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja trammi juhtimine joobeseisundis	442	395	464	462	542	80
Kaitseteenistusalased kuriteod	7	1	3	2	2	0

NB! Aasta paari esimese kuu võrdluses võivad kuritegevusnäitajad kõikuda, seetõttu tuleks nende arvude puhul tõlgendusi tehes ettevaatlik olla (eelkõige suhteliste muutuste osas). Varasemad aastad näitavad, et näitajad ühtlustuvad kuu-kuult ning vahed võrreldes eelmise aastaga muutuvad väiksemaks.

- 2013. aasta esimesel kahel kuul püsis registreeritud kuritegude arv möödunud aasta tasemel, suurenedes 71 kuriteo võrra (so 1%). Kuritegude arv kasvas 66 kuriteoliigi puhul, langes 76 ning jäi samaks 240 kuriteoliigi puhul.
- Isikuvastaste kuritegude arv kasvas 9,5%, mis tulenes eelkõige kehalise väärkohtlemise registreerimise sagenemisest. Raskeid isikuvastaseid kuritegusid – tapmisi ja mõrvu – registreeriti ühe võrra vähem kui 2012. aasta jaanuaris-veebruaris.
- Varavastane kuritegevus langes võrreldes 2012. aastaga 4,7%. Võrreldes mullusega vähenes varavastaste kuritegude registreerimine enamikus kuriteoliikides, väljaarvatud kelmused, mille registreerimine kasvas märgatavalt. Röövimiste tase püsib eelnenud kahe aastaga sarnasel tasemel.

Suurima kasvuga kuriteoliigid³

Kuriteoliik	Reg 2012	Reg 2013	Muutus N	Muutus %
Kelmus (KarS § 209)	170	253	83	49%
Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja trammi juhtimine joobeseisundis	462	542	80	17%
Kehaline väärkohtlemine	788	862	74	9%
Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	84	127	43	51%

Esitatud on andmed kuriteoliikide kohta, kus kuritegude arv kasvas 30 või enama kuriteo võrra.

- **Kelmuste** osas tuleb arvestada, et nende kuritegude registreerimine vähenes järsult 2011. aastal. Aasta kahel esimesel kuul registreeritud kelmuste seas on märgatav osa juhtumeid, kus mobiilsideoperaatoritelt on välja petetud telefone ning juhtumeid, kus interneti kaudu ostetud kaupa pole ostjale kätte toimetatud.
- **Joobes juhtimisega seotud kuritegude** arv kasvas kahe kuu arvestuses võrreldes mullusega 9%, 74 kuriteo võrra.
- **Kehalise väärkohtlemise** kuritegude registreerimise kasv põhineb sarnaselt 2012. aastale Harjumaa ja Tallinna kasvul, kus nende kuritegude registreerimine on kasvanud 24%. Kasv on ilmselt olulisel määral seletatav politseilise lähenemise muutusega.
- Narkokuritegude arvu registreerimise kasvu osas on samuti muutuse põhjuseks eelkõige politseiline tegevus. Lisaks **narkootilise aine suures koguses ebaseadusliku käitlemise** kuritegudele on võrreldes eelmise aastaga toimunud oluline muutus ka nende kuritegude registreerimises, mis käsitlevad **narkootikumide üleandmist alaealistele** (KarS §185) – nende kuritegude registreerimine on kasvanud ühelt 13 kuriteoni.

Suurima langusega kuriteoliigid

Kuriteoliik	Reg 2012	Reg 2013	Muutus N	Muutus %
Vargus	2703	2547	-156	-6%
Omastamine	126	89	-37	-29%
Süüteo toimepanemise tulemusena saadud vara omandamine, hoidmine ja turustamine	78	48	-30	-38%

Esitatud on andmed kuriteoliikide kohta, kus kuritegude arv vähenes 30 või enama kuriteo võrra.

- **Varguste** arvu järjepidev vähenemine on toimunud juba 2009. aastast. Võrreldes eelmise aasta kahe kuu näitajaga vähenes varguste arv 6%. Eelkõige on varguste arvu vähenemise taga kaubandusettevõtetest toimepandud varguste arvu vähenemine; samuti on võrreldes eelmise aastaga vähem registreeritud sõidukivargusi, mõnevõrra on aga kasvanud sõidukitest ja eluruumidest toimepandud varguste arv.

³ Erinevalt eelmistest osadest näidatakse 3. ja 4. osas andmed vaid KarS üksikute paragrahvide kohta (puudutab salakaubavedu ja kelmusi). Nendes osades on suured linnad arvestatud koos maakonnaga, kui ei ole öeldud teisiti.

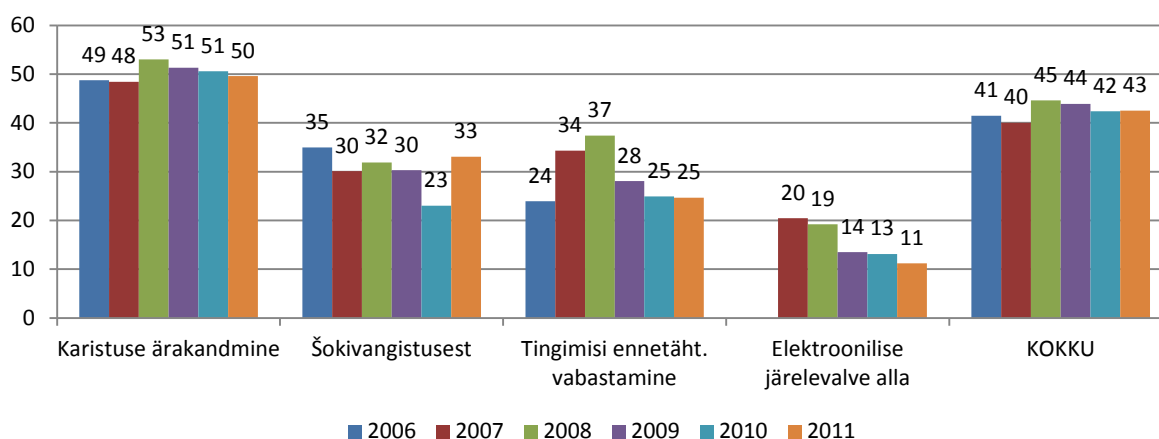
LISA: Vanglast vabanenute retsidiivsus

Retsidiivsust käsitletakse käesoleval juhul kui isiku kahtlustatavana ülekuulamist pärast vanglast vabanemist.⁴ Retsidiivsust on vaadeldud aastatel 2006–2011 vanglast vabanenute puhul.

2011. aastal vanglast vabanenutest 43% pani aasta jooksul toime uue kuriteo, mis on ühe protsendipunkti võrra enam kui 2010. aastal vabanenute puhul.

Kogu vaatlusperioodi jooksul on retsidiivsus olnud suurim karistuse lõpuni kandnud isikute seas. Need inimesed moodustavad ka vanglast vabanenutest suurima grupi. Viimastel aastatel on oma karistusaja lõpuni kandnud 75-80% kinnipeetavatest. Vangistustähtaja lõppemise tõttu vanglast vabanenutest paneb aasta jooksul uue kuriteo toime iga teine vanglast vabanenu (2011: 50%). Kahe aasta jooksul tõuseb vastav näitaja 64 protsendini.

Teiste gruppide puhul, kes vanglast vabanevad lühema vangistusaja järel, on retsidiivsusnäitajad madalamad. Ühelt poolt on need inimesed vähemate riskidega, kuid teiselt poolt on neil vabanedes kriminaalhoolduse tugi taasühiskonnastamisel ning ka vangla negatiivne mõju on nende puhul olnud väiksem. Tingimisi enne tähtaega vabanenute ühe aasta retsidiivsuse määr oli eelmisel aastal 25% (kahe aasta näitaja 41%), šokivangistusest vabanenutel⁵ 33% (kahe aasta näitaja 35%) ning elektroonilise valve⁶ alla vabanenutel 11% (kahe aasta näitaja 33%).

Joonis. Ühe aasta retsidiivsuse määr vabanemise viisi alusel (2006-2011 vabanenud)

⁴ Andmed uue ülekuulamise kohta pärinevad E-toimikust. Tegu pole juriidilise hinnanguga: menetlus võidakse hiljem nt tõendite puudumise tõttu lõpetada või võidakse isik kohtus õigeks tunnistada. Retsidiivsuse määr on vanglast vabanemise järel üle kuulatud isikute osakaal kõigist vanglast vabanenud süüdimõistetest.

⁵ Tegu on alates 2005. aastast KarS-i §-de 73 ja 74 alusel kohaldatava karistusega, mille kohaselt peab süüdlane kandma vaid lühikese (enamasti kuni 6-kuulise) osa vangistusest ning ülejäänud osas vabastatakse ta tingimisi.

⁶ Elektroonilist järelevalvet kohaldatakse alates 2007. aasta kevadest.